

LAHJA

Montakohan päivää, nainen mietti, hän olikaan jo istunut tällä tavoin katsellen kylmän ruskean veden hivuttautumista syöpyvää törmää ylös. Hän saattoi vain hämärästi muistaa sateen alkamisen, kuinka se tuli suon yli etelästä ja piiskasi hänen talonsa ulkovuorausta. Sitten jokikin alkoi nousta, alkuun hitaasti, kunnes se viimein ikään
5 kuin seisahdettiin, ja vesi alkoi tulvia joelta pois päin. Tunti tunnilta se mateli ylöspäin puroja ja oja pitkin ja peitti alavat paikat. Yöllä, kun hän nukkui, se valtasi tien ja saartoi hänet niin, että hän jäi yksin, veneenkin mentyä virran mukana, kyhjöttämään taloonsa, joka oli kuin virran siihen tuoma ja joentörmään takertunut ajopuu. Nyt vesi jo tavoitteli tukirakenteiden tervattuja lankkuja. Ja se nousi yhä.

10 Niin kauas kuin hän saattoi nähdä, eli puunlatvoihin saakka, sinne missä joen vastakkainen ranta oli ollut, suo lainehti autiona kaatosateen huuhtomana merenä, jonka äärettömyyteen joki oli hävinnyt. Hänen talonsa oli veneenmuotoisine perustoineen varta vasten rakennettu niin, että se kelluisi tällaisessa tulvassa, jos sellainen joskus tulisi, mutta nyt talo oli jo vanha. Ehkäpä pohjarakenteiden laudat
15 olivat osaksi lahonneet. Ehkäpä vaijeri, jolla talo oli ankkuroitu vanhaan kasvavaan tammeen, napsahtaisi poikki ja hän lähtisi ajelehtimaan alavirtaan, kuten hänen veneelleen oli jo käynyt.

Kukaan ei nyt päässyt tänne. Hän voisi huutaa, mutta siitä ei olisi mitään hyötyä, kukaan ei kuulisi. Kautta koko suoalueen ihmiset taistelivat pelastaakseen sen vähän,
20 mitä kykenivät, ehkä jopa henkensä. Hän oli nähnyt kokonaisen talon ajelehtivan ohitse niin hiljaisena, että se toi hänen mieleensä hautajaisissa istumisen. Talon nähdessään hän arveli tietävänsä, kenen se oli. Oli tuntunut pahalta nähdä sen ajelehtivan ohi, mutta asukkaiden oli täytynyt paeta korkeampaan maastoon. Myöhemmin, sateen ja pimeyden laskeutuessa painostavana, hän kuuli puuman
25 kiljaisevan yläjuoksulla.

Nyt talo tuntui värisevän naisen ympärillä kuin jokin elollinen olento. Hän kuroutautui ottamaan kiinni lampun, kun se keikahti pöydältä hänen vuoteensa vieressä, ja pani sen jalkateriensä väliin estääkseen sitä kaatumasta. Sitten talo ponnistautui rasituksesta kirskahdellen ja valittaen irti savesta, kellui vapaasti
30 pomppien vedessä kuin korkki ja heilahti hitaasti ulommas virran vetämänä. Hän piteli kiinni vuoteensa laidoista. Huojahdellen puolelta toiselle talo liikkui kiinnitys vaijerinsa salliman matkan. Tuntui voimakas nykäys ja vanhat puurakenteet valittivat, sitten tuli tauko. Hitaasti virran imu hellitti ja talo heilahti rahisten takaisin yli entisen olosijansa. Naisen hengitys salpaantui, ja hän istui pitkän aikaa tuntien
35 miten talo liikkui hitaasti edestakaisin kuin heiluri. Pimeys siivilöityi taukoamattoman sateen lävitse, ja pää käsivarren päällä hän nukkui vuoteesta kiinni pidellen.

Johonkin aikaan yöstä kiljahdus herätti hänet. Ääni oli niin tuskainen, että hän oli jalkeilla ennen kuin ehti herätäkään. Pimeässä hän kompasteli sänkyään vasten.
40 Ääni kuului ulkoa, joesta. Hän saattoi kuulla jonkin liikkuvan, jonkin ison, joka sai aikaan raapivan, laahaavan äänen. Se saattoi olla toinen talo. Silloin se törmäsi, ei aivan suoraan päin, vaan viistosti sivuten ja liukuen pitkin hänen talonsa kylkeä. Se oli puu. Hän kuunteli, kuinka oksat ja lehdet irtautuivat ja jatkoivat matkaansa alavirtaan, jättäen jälkeensä vain sateen ja tulvaveden loiskeen, joiden äänet olivat
45 jatkuneet jo niin kauan, että ne tuntuivat olevan osa hiljaisuutta. Vuoteeseensa kääpentyneenä hän oli taas melkein unessa, kun kuului uusi kiljahdus, tällä kertaa hyvin läheltä, kuin samasta huoneesta. Tuijottaen pimeyteen hän hivuttautui taaksepäin vuoteellaan, kunnes tunsikin käsissään kivääriin kylmät muodot. Sitten hän kyyristyi tyynylleen pidellen kivääriä poikittain polviensa päällä. "Kuka siellä?", hän huusi.

50 Vastauksena oli toistuvaa kiljahtelua, mutta vähemmän läpituokeaa, väsyneen kuloista, sitten talon ympäröi taas autio hiljaisuus. Hän peräytyi sänkyä vasten. Mitä

tahansa siellä olikin, hän saattoi kuulla sen liikehtivän kuistilla. Lankut narahtelivat, ja hän kuuli kaatuilevien esineiden ääniä. Seinää raavittiin aivan kuin se yrittäisi repiä siihen kulkuaukon. Hän tiesi nyt, mikä se oli: iso kissaeläin, jonka hänet ohittanut
55 juuriltaan irronnut puu oli tuonut mukanaan. Se oli tullut tulvan mukana, lahjana.

Tiedostamattaan hän painoi kätensä kasvoilleen ja kireäksi käyneelle kurkulleen. Kivääri keinahteli poikittain hänen polvillaan. Hän ei ollut eläissään nähnyt puumaa. Hän oli kuullut muiden puhuvan niistä, ja hän oli kuullut niiden kärsivältä kuulostavia kiljahduksia matkan päästä. Puuma raapi taas seinää niin, että oven vieressä oleva
60 ikkuna helisi. Niin kauan kun hän vartioisi ikkunaa ja pitäisi puuman pinteessä, vangittuna seinän ja veden väliin, hänellä ei olisi hätää. Ulkopuolella eläin seisahtui haromaan kynsillään ruostunutta verkko-ovea. Silloin tällöin se vingahti ja murisi.

Kun valo viimein alkoi siilautua sateen lävitse ikään kuin toisenlaisena pimeytenä, hän istui yhä vuoteellaan, kankeana ja kylmissään. Hänen käsivartensa olivat
65 tottuneet soutamiseen joella, mutta kiväärin liikkumaton pitely oli saanut ne särkemään. Hän oli tuskin uskaltanut liikahtaakaan pelätessään minkä tahansa äänen antavan kissapedolle uutta voimaa. Jäykkänä hän huojahdelti talon liikkeiden mukana. Sade jatkui entisellään niin kuin se ei koskaan loppuisikaan. Harmaan valon läpi hän saattoi viimein nähdä sateen täplittämän tulvaveden ja kaukaisuudessa
70 veden hukuttamien puidenlatvojen utuisen hahmon. Puuma ei kuulunut liikkuvan. Ehkä se oli lähtenyt. Pannen aseensa syrjään hän luikahti vuoteelta ja siirtyi äänettömästi ikkunan luo. Se oli vielä siellä, kyyristellen kuistin reunalla, tuijottaen ylös tammipuuhun, talon kiinnityspaikkaan, kuin mittailien mahdollisuuksiaan loikata ylleen kaartuvalle oksalle. Se ei enää tuntunut niin pelottavalta nyt kun hän saattoi
75 nähdä sen, sen karheen turkin hieraantuneet karvasäikeet, sen laihat pingottuneet kupeet ja nahan alta erottuvat kylkiluut. Se olisi helppo ampua siihen, missä se istui pitkä häntä edestakaisin viuhtoen. Hän oli menossa takaisin hakemaan asettaan, kun puuma kääntyi ympäri. Äkkäarvaamatta, kyyristymättä tai jännittämättä lihaksiaan, se syöksähti ikkunaa vasten pirstoen yhden sen ruuduista. Nainen heittäytyi taaksepäin
80 kirkkaisunsa tukahduttaen, tarttui kivääriinsä ja ampui ikkunan läpi. Puumaa ei näkynyt, mutta hän ei ollut osunut. Se alkoi jälleen käyskennellä edestakaisin. Hän saattoi nähdä vilauksen sen päästä ja selän kaaresta, kun se kulki ikkunan ohi.

Väristen nainen vetäytyi vuoteelleen ja kävi pitkäkseen. Joen ja sateen tyynnyttävän muuttumaton ääni ja ilman läpituokea viileys haihduttivat hänen
85 päättäväisyytensä. Hän vahti ikkunaa ja piti aseensa valmiina. Odotettuaan pitkän tovin hän meni jälleen katsomaan. Puuma oli nukahtanut pää tassujensa päällä kuin kotikissa. Ensimmäistä kertaa sateiden alkamisen jälkeen häntä itketti, itsensä takia, kaikkien ihmisten ja kaiken tulvan alle jääneen takia. Liukuen alaspäin vuoteellaan hän vetäisi täkin harteilleen. Hänen olisi pitänyt lähteä silloin, kun vielä voi, kun tiet
90 olivat vielä auki tai ennen kuin hänen veneensä huuhtoutui tiehensä. Naisen keinahdellessa edestakaisin talon huojunnan tahdissa hänen vatsassaan tuntuva vihlaisuus muistutti, ettei hän ollut syönyt. Hän ei muistanut, kuinka kauan oli ollut syömättä. Kuten puumakin, hän oli heikkona nälästä. Hän hivuttautui keittiöön ja teki tulen vähistä jäljellä olevista polttopuun rippeistä. Jos tulva jatkuisi, hänen olisi
95 poltettava tuoli, ehkä pöytäkin. Hän otti katosta roikkuvan palvikinkun lopun, leikkasi ruskehtavan punaisesta lihasta paksuja siivuja ja laittoi ne paistinpannuun. Käristyvän lihan tuoksu pyörytti häntä. Edellisestä ruuanlaittokerrasta oli jäänyt kuivettuneita keksejä, ja hän voisi keittää kahvia. Vettä oli runsaasti.

Ruokaa laittaessaan hän melkein unohti puuman, kunnes se vinkaisi. Silläkin oli
100 nälkä. "Annahan minun syödä", nainen huusi sille, "niin sitten huolehdi *sinusta*." Ja hän naurahti puoliääneen. Hänen ripustaessaan kinkun loppua takaisin naulaansa puuma päästi kurkustaan kumeana jylisevän murinan, joka sai hänen kätensä vapisemaan.

105 Syötyään hän meni taas vuoteensa luo ja tarttui kivääriin. Talo kellui nyt niin ylhäällä, ettei se enää raapinut törmää heilahtaessaan joelta rantaan päin. Ruoka oli lämmittänyt häntä. Hän hankkiutuisi puumasta eroon nyt, kun sateen läpi vielä tuli valoa. Hän hiipi hitaasti ikkunan luo. Siellä se vielä oli, se mourusi ja alkoi liikusella kuistilla. Hän tuijotti sitä pitkän aikaa, pelkäämättä. Sitten, ajattelematta mitä oli tekemässä, hän pani aseensa syrjään ja kiersi sängyn kulman ympäri keittiöön. Hänen 110 takanaan puuma liikkui kärtyisänä. Hän otti alas mitä kinkusta oli jäljellä ja kulki vaappuvan lattian poikki takaisin ikkunalle ja heitti kinkun rippeet rikkoutuneesta ruudusta. Toiselta puolelta kuului nälkäinen murina, ja jonkinlainen tyrmistys siirtyi eläimestä häneen. Tekemästään typeryneenä nainen peräytyi takaisin vuoteen luo. Hän saattoi kuulla, miten puuma repi lihaa. Talo keinahteli hänen ympärillään.

115 Kun nainen seuraavan kerran heräsi, hän tunsu heti, että kaikki oli muuttunut. Sade oli lakannut. Hän tunnusteli, liikkui talo, mutta se ei enää vaappunut tulvassa. Vetäessään ovensa auki hän näki revityn verkon läpi erilaisen maailman. Talo lepäsi taas törmällä, kuten aina ennenkin. Vähän toista metriä alempana joki ryöppysi yhä vuolaana, mutta enää se ei peittänyt kapeaa kaistaletta talon ja pihatammen välissä. 120 Ja puuma oli tiessään. Kuistilta tammelle ja epäilemättä edelleen suolle johtavat jäljet erottuivat epäselvinä ja alkoivat jo kadota pehmeään mutaan. Ja kuistilla, valkeaksi kaluttuina, olivat kinkun tähteet.

Lue kertomus "Lahja" kolmelta edelliseltä sivulta ja vastaa seuraaviin tehtäviin sen pohjalta. (Huomaa, että kertomuksen marginaaliin on merkitty rivinumerot, jotta tehtävissä mainitut kohdat olisi helpompi löytää.)

Tehtävä 1: LAHJA

R119Q09A-0 1 9

R119Q09B-0 1 9

Alla on osa keskustelusta kahden henkilön välillä, jotka ovat lukeneet "Lahjan":

Esitä kertomuksesta perusteluja osoittaaksesi, kuinka nämä puhujat voisivat puolustaa näkemyksiään.

Puhuja 1 .....

.....

Puhuja 2 .....

.....

Tehtävä 2: LAHJA

R119Q01

Mikä on naisen tilanne kertomuksen alussa?

- A Hän on liian heikko lähtemään talosta oltuaan päiväkausia ilman ruokaa.
- B Hän puolustaa itseään villieläintä vastaan.
- C Hänen talonsa on tulvaveden saartama.
- D Tulviva joki on pyyhkäissyt mukaansa hänen talonsa.

Tehtävä 3: LAHJA

R119Q07- 0 1 2 3 9

Tässä on joitakin kertomuksen alkuvaiheessa esiintyneitä viittauksia puumaan:

"...kiljahdus herätti hänet. Ääni oli niin tuskainen..." (rivi 37)

"Vastauksena oli toistuvaa kiljahtelua, mutta vähemmän läpituokevaa, väsyneen kuuloista..." (rivit 50 - 51)

"...hän oli kuullut niiden kärsivältä kuulostavia kiljahduksia matkan päästä." (rivit 58 - 59)

Ottaen huomioon, mitä kertomuksessa muuten tapahtuu, miksi arvelet kirjoittajan halunneen esitellä puuman näiden kuvausten kautta?

.....

.....

.....

.....

Tehtävä 4: LAHJA

R119Q06

"Sitten talo ponnistautui rasiuksesta kirskahtellen ja valittaen irti..." (rivit 28 - 29)

Mitä talolle tapahtui kertomuksen tässä kohdassa?

- A Se hajosi kappaleiksi.
- B Se alkoi kellua.
- C Se törmäsi tammeen.
- D Se upposi joen pohjaan.

Tehtävä 5: LAHJA

R119Q08- 0 1 2 9

Miksi nainen tarinan perusteella ruokkii puumaa?

.....

.....

.....

.....

Tehtävä 6: LAHJA

R119Q04

Kun nainen sanoo "niin sitten huolehdin *sinusta*" (rivi 100), hän tarkoittaa, että hän

- A on varma, ettei puuma vahingoita häntä.
- B yrittää pelotella puumaa.
- C aikoo ampua puuman.
- D aikoo ruokkia puuman.

Tehtävä 7: LAHJA

R119Q05- 0 1 2 3 9

Onko "Lahja"-kertomuksen viimeinen virke mielestäsi sovelias lopetus?

Perustele vastauksesi ja esitä käsityksesi siitä, miten viimeinen virke liittyy kertomuksen kokonaissanomaan.

.....

.....

.....

.....